

KONGRESY, SYMPOZJA I KONFERENCJE

Konferencja „Sandstone Landscapes III – Diversity, Ecology and Conservation” – Park Narodowy Gór Stołowych, Kudowa Zdrój, Polska, 25–28.04.2012

Z końcem ubiegłego wieku wśród przyrodników ukształtowało się przekonanie o swoistości obszarów piaskowcowych, wynikającej z odmienności rzeźby oraz specyfiki ewolucji morfologicznej. Taka myśl zaowocowała organizacją konferencji „Sandstone Landscapes”, która odbyła się na terenie Czeskiej i Saskiej Szwajcarii w 2002 r., grupując przedstawicieli nauk przyrodniczych, archeologów i kulturoznawców. Jej efektem jest tom „Sandstone Landscapes” (2007), w którym opisano podstawowe zagadnienia geologii, geomorfologii, biologii i historii obszarów piaskowcowych (Prz. Geol. 57: 465–466). Drugie spotkanie miało miejsce w Luksemburgu w 2005 r. Jego wyniki opublikowano w 44. numerze czasopisma *Ferrantia*. Trzecie odbyło się w Polsce, w Górach Stołowych, 25–28 kwietnia br.

Organizatorami spotkania byli: Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Dyrekcja PN Gór Stołowych, Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich i Międzynarodowe Stowarzyszenie Geomorfologów. Organizatorom (personalnie zwłaszcza P. Migoniowi, C. Kabale i M. Kasprzakowi) należy podziękować za perfekcyjne przeprowadzenie konferencji. Na spotkanie przybyło ponad 60 uczestników z 8 państw. Rozpoczęto je podpisaniem porozumienia o współpracy między dyrekcjami parków narodowych: Czeskiej Szwajcarii, Saskiej Szwajcarii i Gór Stołowych. W trakcie sesji naukowych pokazano 20 prezentacji i blisko 20 posterów o różnej tematyce, od geomorfologii i gleboznawstwa, poprzez ochronę środowiska, klimatologię, botanikę, do sztuki i filozofii. Zagadnienia geologiczno-geomorfologiczno-gleboznawcze prezentowali chińscy, czescy, niemieccy i polscy uczestnicy. Przedstawiciele Chin przedstawili klasyfikację krajobrazów piaskowcowych uwzględniającą kryteria litologiczne, tektoniczne i ewolucję geomorfologiczną. Najwięcej uwagi poświęcili formom związanym z krajobrazem typu Danxia (Peng Hua i in.), doszukując się nawet związków między nim a filozofią taoistyczną (Ren Fang).

Wystąpienia czeskich geomorfologów poświęcone były mikrorzeźbie powierzchni piaskowcowych, w tym genezie kawern (Adamovič), rzeźbie piaskowców o małej zwięzłości (Mikulaš i in.) i obserwacjom skałek na Pustyni Nubijskiej (Čilek i in.). Jeden z posterów (Vařilova i in.) dotyczył badań współczesnej ewolucji największego łuku skalnego w Europie, Pravčickéj Brany w PN Czeskiej Szwajcarii. Pozostałe odnosiły się do zagrożeń związanych z ruchami masowymi na ścianach skalnych w tym parku (Šafránek, Holešínský) i zagrożeń krajobrazu obszarów skałkowych przez planowaną eksploatację gazu łupkowego w okolicach Broumova (Kuna).

Niemieccy autorzy pokazali możliwości wykorzystania laserowego skaningu lotniczego powierzchni terenu do badań geomorfologicznych i geologicznych na przykładzie Czeskiej i Saskiej Szwajcarii (Csaplovics, Trommler). Poster dotyczył tubularnych jaskiń w piaskowcach triasu Nadrenii-

Palatynatu, których genezy do dziś nie wyjaśniono (Klose, Knust). Aspekt geologiczny miała także prezentacja prehistorycznej sztuki kamiennej z terenów Hiszpanii i Francji (Auffret).

Autorzy polscy skupili się głównie na Górach Stołowych. Przedstawili wyniki badań gleboznawczo-geomorfologicznych: mikrostruktur gleb bielcowych (Kabała i in.), monitoringu chemizmu gleb (Kabała i in.) oraz ewolucji gleb i rzeźby wywołanej wywrotami drzew (Pawlik i in.). Jeden z posterów poświęcono zastosowaniu cyfrowego modelu wysokościowego w interpretacjach geomorfologicznych (Kasprzak), dwa inne – historycznemu wykorzystaniu bloków piaskowcowych Gór Stołowych (Migoń) oraz pochodzeniu blokowisk występujących na spłaszczeniach morfologicznych Gór Stołowych (Migoń).

Wśród omawianych tematów znalazły się też Karpaty fliszowe. Referat dotyczył wyników badań wieku nacieków z niekrasowych jaskiń beskidzkich (Margielewski i in.). Na posterach pokazano wyniki badań gleb dokumentujące znaczenie podłoża piaskowcowego dla ich wykształcenia (Kasprzak, Szymański), porównano także rzeźbę skałek Beskidu Małego i Czarnohory (Karcz, Stano). Jedną z prezentacji poświęcono znaczeniu ruchów grawitacyjnych w kształtowaniu skałek piaskowcowych Gór Świętokrzyskich (Urban).

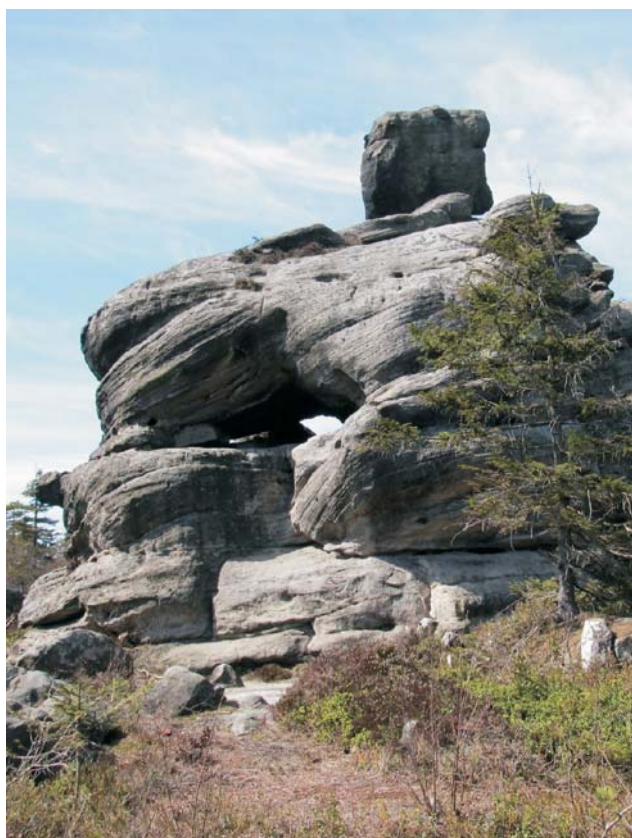
Istotnymi częściami konferencji były sesje terenowe w Górach Stołowych. Na pierwszej zwiedzono masyw Szczelińca Wielkiego oraz Radkowskie Skały. Prowadząc grupę na Szczeliniec, P. Migoń opisał rzeźbę masywu w kontekście budowy geologicznej i opowiedział o historii udostępnienia turystycznego Gór Stołowych. Ze szczytu obserwowaliśmy różne geologicznie i morfologicznie pasma górskie Sudetów oraz zmiany zagospodarowania Gór Stołowych, zaś podczas przejścia przez powierzchnię szczytową – różne przejawy grawitacyjnego rozpadu masywu. Schodząc w dół, zobaczyliśmy pozostałości wsi Karłowek istniejącej do II wojny światowej (pokazywane przez A. Latochę) oraz mijaliśmy skałki zbudowane z piaskowców niższych kompleksów, dochodząc do permskiego podłoża.

Próg Skałek Radkowskich zbudowany jest z niższego stratygraficznie kompleksu piaskowców, tworzących malownicze baszty skalne. Widok z niego w kierunku Wyżyny Broumowskiej był okazją do dokonania ciekawych obserwacji rzeźby strukturalnej.

Drugą wycieczkę przeprowadzono na terenie Białych Skał i na Sawannie Łężyckiej. Część poświęcona była zagadnieniom glebowym i prowadzona przez C. Kabalę. W wykopach obserwowano gleby bielcowe przykrywane przez pokrywy piaszczyste związane z erozją skałek i wyższych odcinków stoków. W drugiej części wycieczki wspólnie z prowadzącym P. Migoniem zastanawiano się nad powstaniem blokowiska Sawanny Łężyckiej, złożonego z kilkudziesięciometrowych bloków i położonego na

Ryc. 1. Głębokie rysy wietrzeniowe na powierzchni bloku na Sawannie Łężyckiej

Ryc. 2. Skalka Pałac na szczytowym spłaszczeniu Szczelińca Wielkiego, przy trasie sesji terenowej

Ryc. 3. Struktura gleby na stoku Białych Skał

spłaszczeniu utworzonym w twardych marglach i mułowcach, w znacznej odległości od masywów piaskowcowych. Jedynym wytłumaczeniem powstania blokowiska jest hipoteza, iż stanowi ono relikty takiego masywu.

Konferencja, mimo iż nie zgromadziła tak wielu różnych specjalistów co poprzednia (brakło zoologów), jest ważnym krokiem w kierunku poznania specyfiki obszarów piaskowcowych. Jej osiągnięcia w zakresie badań geologiczno-geomorfologicznych to pokazanie nowych metod, powiąza-

nie badań geomorfologicznych z gleboznawczymi, szersze włączenie się specjalistów karpaccich w badania obszarów piaskowcowych oraz pojawienie się tematów azjatyckich. Planowana jest publikacja najważniejszych omawianych na konferencji wyników badań z zakresu geomorfologii w zeszycie tematycznym *Zeitschrift für Geomorphologie*.

Jan Urban
Serwis fotograficzny na st. 452

Materiały dodatkowe dotyczące konferencji „Sandstone Landscapes III – Diversity, Ecology and Conservation” są dostępne na stronie internetowej: http://www.pgi.gov.pl/prz_geol, w zakładce Przegląd Geologiczny (2012-08) tom 60, obok notatki.

**Konferencja „Sandstone Landscapes III – Diversity, Ecology and Conservation”
– Park Narodowy Gór Stołowych, Kudowa Zdrój, Polska, 25–28.04.2012
(patrz str. 409)**

Ryc. 4. Skalka Małpolud na krawędzi spłaszczenia szczytowego Szczelińca Wielkiego w Górach Stołowych. Fot. J. Urban